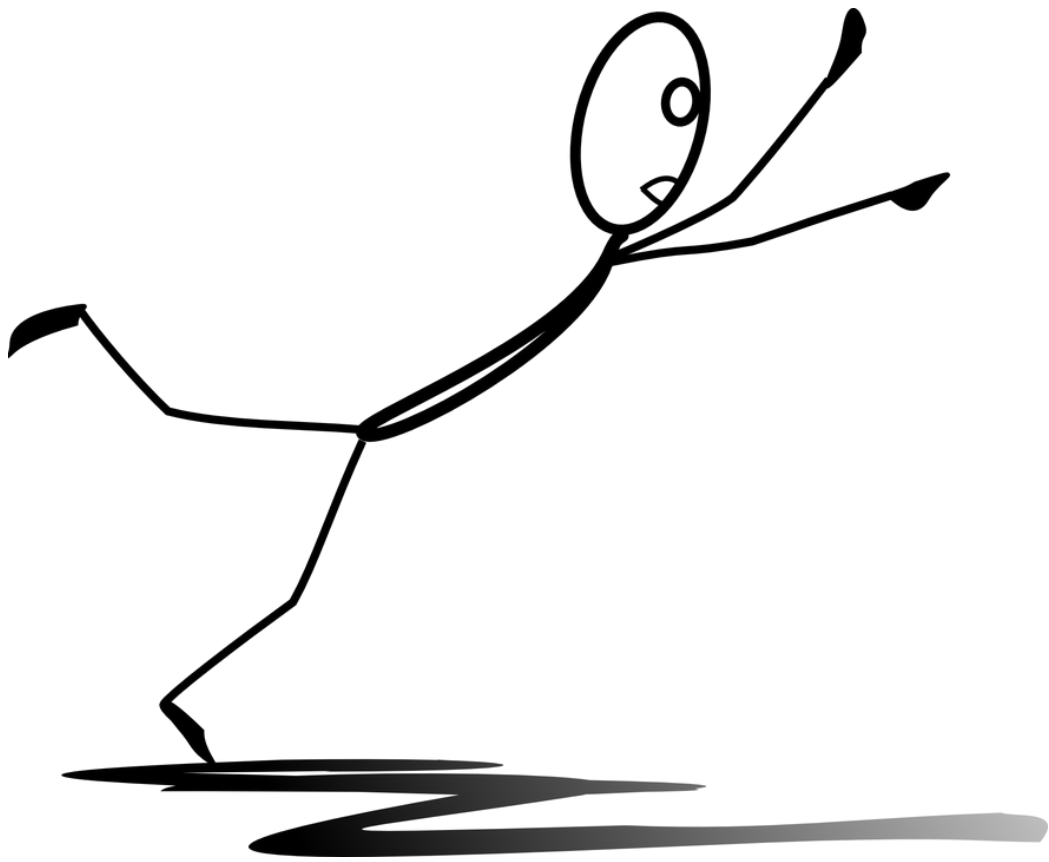

Tarkistuslista kaatuneen ikäihmisen tutkimiseen ja hoidon tarpeen arviointiin

Tilaja: Raahen Seudun Hyvinvointikuntayhtymä, asumispalveluyksikkö Pihlaja

Tekijät: sairaanhoitajaopiskelijat Jaana Fingerroos & Suvi Taikina-aho, Oulun Diakonia-ammattikorkeakoulu 2021

1. Tee ensiarvio ja turvaa peruselintoiminnot

Toimi rauhallisesti, kaatunutta ei ole kiire avustaa ylös, jos ympäristö on turvallinen ja tilanne rauhallinen.

Onko kaatunut hereillä ja tajuissaan?

Hengittääkö normaalisti?

Jos kaatunut on tajuton/ei reagoi herättelyyn:

- avusta kylkiasentoon

- varmista hengitysteiden avoimuus

- JOS KAAATUNUT EI HENGITÄ JA ON ELOTON, ALOITA ELVYTYS JA SOITA 112!

- Huomioi mahdolliset hoidonrajaukset, esim. DNR-päätös

(elvyttämättäjättämispäätös)

2. Kaatuneen tutkiminen

Tee havaintoja tajunnantasosta; onko tavallista uneliaampi, vastaako puhutteluun normaalisti, onko tajunnantasolaskenut?

Mittaa verenpaine, pulssi, happisaturaatio, hengitystiheys minuutissa (lämpö, verensokeri).

Tunnustele kaatunut kauttaaltaan, havainnoi näkyvät vammat kuten virheasennot, puolierot, haavat ja ruhjeet.

Haastattele; missä kipu tuntuu?

Kuinka voimakasta kipu on asteikolla 0-10?

(0=ei kipua, 10=pahin mahdollinen kipu)

3. Jatkohoitoon vai seuranta omassa yksikössä?

Jos tajunnantasossa on muutoksia, kaatunut valittaa kovaa kipua tai on saanut kovan iskun pään- tai lonkan alueelle, hänellä on massiivisesti vuotava ruhje tai mittaustuloksissa on radikaaleja muutoksia, soita 112 tai päivystykseen saadaksesi lisäohjeita. *(Virka-aikana voit yrittää tavoittaa osaston omaa lääkäriä mutta se ei saa aiheuttaa viivettä hoidon tarpeen arvioinnille!)*

Jos kaatunut pystyy puhumaan ja liikkumaan normaalisti, mittaustulokset ovat normaalin rajoissa ja kaatumisesta aiheutuneet tuntemukset (kipu, arkuus, jomotus) ovat siedettäviä, kaatunutta voidaan seurata ja hoitaa omassa yksikössä.

4. Toimenpiteet omassa yksikössä kaatumisen jälkeen

Vointia tulee seurata tiheästi.

Jos kaatumisen jälkeen ilmenee jomotusta, lihassärkyä tai arivia mustelmia, konsultoi osaston tai päivystyksen lääkäriä kipulääkityksen tehostamisesta tai katso, onko lääkelistalla tarvittaessa annettavaa kipulääkitystä.

Verenpaine, pulssi, saturaatio, hengitystiheys, verensokeri ja lämpö on hyvä kontrolloida muutaman tunnin jälkeen kaatumisesta.

Jos kaatunut on saanut iskun päähän ja tilannetta on päädytty seuraamaan omassa yksikössä, tulee kaatunutta yön aikana herätellä tajunnan tason varmistamiseksi.

Jos myöhemmin havaitset muutoksia tajunnantasossa, liikuntakyvyssä, kivut yltyvät tai mittauksissa tulee poikkeavia tuloksia, ota yhteyttä 112 tai päivystykseen! Oireet eivät aina ilmaannu heti kaatumisen jälkeen, joten kaatuneen vointia tulee seurata tiheästi.

Toimi rauhallisesti. Kaatunutta ei ole kiire avustaa ylös, jos tilanne on rauhallinen eikä kaatunut pyri itse nousemaan.

Jos olet epävarma voinnin arvioinnista tai jälkiseurannasta, konsultoi muuta hoitohenkilökuntaa tai ota yhteyttä päivystykseen.

Jos kaatunut valittaa kipua pään-, selän- tai lonkan alueella, vältä kaatuneen liikuttamista ennen kuin saat siihen lisäohjeita 112 tai päivystyksestä.

Huomioi turvallisuus ja ergonomia. Käytä apuvälineitä kaatuneen ylös avustamisessa.

Kirjaa mittaustulokset ylös ja vertaa niitä aiempiin mittaustuloksiin. Kirjaa tapahtuma huolellisesti kaatuneen tietoihin.

Ilmoita tapahtumasta kaatuneen omaisille ja tee HaiPro-ilmoitus.

Huomioi lääkitys jatko seurannassa; onko verenvuotoriskiä lisäävää lääkitystä? Onko lääkelistalla lääkkeitä, jotka voivat lisätä kaatumisriskiä? Konsultoi yksikön lääkärinä, sairaanhoitajaa tai kysy neuvoa päivystyksestä.

Lähteet: Duodecim tietokannat, Terveyskylä, Ensiapuohjeet SPR